

Mål C-399/93

H. G. Oude Luttikhuis m. fl.
mot
Verenigde Coöperatieve Melkindustrie Coberco BA

(begäran om förhandsavgörande
från Arrondissementsrechtbank te Zutphen)

”Konkurrens — Stadgar för sammanslutningar av mjölkproducenter —
System med utträdesavgift — Artikel 85 i fördraget och förordning nr 26”

Förslag till avgörande av generaladvokat G. Tesauro, se de förenade målen C-319/93, C-40/94 och C-224/94	I - 4519
Domstolens dom av den 12 december 1995	I - 4520

Sammanfattning av domen

1. *Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Skadlig inverkan på konkurrensen — Kooperativ sammanslutning — Stadga i vilken det föreskrivs en utträdesavgift — Bedömningskriterier — Konkurrensbegränsande syfte — Konkurrensbegränsande verkan — Inverkan på handeln mellan medlemsstaterna — Faktiskt ekonomiskt sammanhang (EG-fördraget, artikel 85.1)*

2. *Jordbruk — Konkurrensregler — Förordning nr 26 — Kooperativ sammanslutning — Stadga i vilken det föreskrivs en utträdesavgift — Undantag från tillämpning av fördragets konkurrensregler — Villkor*
(Rådets förordning nr 26)
3. *Jordbruk — Konkurrensregler — Förordning nr 26 — Avtal, beslut och samordnade förfaranden i kooperativa sammanslutningar som tillhör en enda medlemsstat — Genomförande — Kompetensfördelningen mellan kommissionen och de nationella domstolarna*
(EG-fördraget, artikel 85.1 och 85.3; rådets förordning nr 26, artikel 2.1)
1. För att kunna avgöra om en ett system med utträdesavgift — enligt vilket en medlem vid utträde eller uteslutning är skyldig att betala en avgift som beräknats på grundval av den ersättning som han har erhållit för sina leveranser — som föreskrivs i en sammanslutnings stadga är förenligt med artikel 85.1, skall den nationella domstolen göra en bedömning av de kriterier som rör syftet med avtalet i vilket systemet föreskrivs, det resultat som avtalet får och de kriterier som rör påverkan av handeln mellan medlemsstaterna med beaktande av det ekonomiska sammanhang i vilket företagen är verksamma, de produkter och tjänster som avses i dessa avtal samt strukturen av och de faktiska villkoren på den berörda marknaden.

uppsägning av avtalsförhållandet och de genom vilka medlemmarna åläggs att enbart sälja sin mjölkproduktion till sammanslutningen — automatiskt är undantagna från förbudet i artikel 85.1 i fördraget. För att inte omfattas av förbudet i fördragets artikel 85.1, skall de begränsningar som medlemmarna åläggs genom sammanslutningarnas stadgor och som har till syfte att säkerställa deras trofasthet begränsas till vad som är nödvändigt för att säkerställa att sammanslutningen fungerar väl och i synnerhet för att denna skall garanteras en tillräckligt stor verksamhetsbas och en viss stabilitet vad gäller antalet medlemmar.

Beträffande kriteriet som rör syftet med de avtal eller de stadgeklausuler som handlar om utträdesavgifter, innebär inte organiserandet i sig av en verksamhet i den rättsliga formen av en sammanslutning ett konkurrensbegränsande beteende. Detta innebär emellertid inte att de stadgebestämmelser i vilka förhållandet mellan sammanslutningen och dess medlemmar regleras — i synnerhet de om

Beträffande kriteriet som rör resultatet av avtalen eller stadgeklausulerna, kan en kombination av sådana klausuler som de i vilka det föreskrivs ensamrätt till uppköp och skyldighet att betala en orimlig utträdesavgift, vilka binder medlemmarna till sammanslutningen under långa perioder och berövar dem möjligheten att vända sig till konkurrerande företag, få som

resultat att konkurrensen begränsas. Dessa klausuler kan således dels medföra att en marknad som består av ett begränsat antal aktörer med en stark konkurrensställning, vilka tillämpar liknande klausuler, blir överdrivet rigid, dels att denna starka ställning befästs eller vidmakthålls, vilket hindrar andra aktörer från att komma in på denna marknad.

någon skyldighet att hålla samma priser, utan snarare avser produktion eller försäljning av jordbruksvaror eller utnyttjande av gemensamma anläggningar för lagring, behandling eller förädling av jordbruksvaror, och slutligen att avtalen varken medför att konkurrensen sätts ur spel eller att målen med den gemensamma jordbrukspolitikens äventyras.

Beträffande kriteriet som rör handeln mellan medlemsstaterna, kan ett flertal faktorer i förening, vilka var för sig inte nödvändigtvis är av avgörande betydelse, påverka denna handel. Ett avtal mellan företag anses kunna påverka handeln mellan medlemsstaterna när det mot bakgrund av ett antal objektiva rättsliga eller faktiska omständigheter kan innebära att ett direkt eller indirekt, verkligt eller potentiellt inflytande utövas på handelsströmmarna mellan medlemsstaterna på ett sätt som skulle kunna skada förverkligandet av målen avseende en inre marknad mellan medlemsstaterna.

Det kan beträffande detta tredje villkor inte uteslutas att stadgeklausuler vilka i förening binder medlemmarna till sammanslutningen under långa perioder, vilket berövar medlemmarna möjligheten att vända sig till konkurrerande företag, äventyrar ett av målen i den gemensamma jordbrukspolitikens, nämligen en höjning av den individuella inkomsten för dem som arbetar i jordbruket, i den mån som dessa inte kan dra nytta av konkurrensens avseende inköpspriset för råvaror som erbjuds av olika förädlingsföretag.

2. Ett system med utträdesavgift som föreskrivs i stadgan för en sammanslutning omfattas endast av undantagsreglerna i rådets förordning nr 26 om tillämpning av vissa konkurrensregler på produktion av och handel med jordbruksvaror om det avtal i vilket detta system föreskrivs avser sammanslutningar tillhörande en enda medlemsstat, om avtalen inte medför
3. En nationell domstol — vid vilken det förs talan mot en klausul i stadgan för en sammanslutning av lantbrukare på grund av att den strider mot artikel 85.1 i fördraget samtidigt som sammanslutningen mot detta har åberopat artikel 2.1 i förordning nr 26 — kan fullfölja förfarandet och avgöra den tvist som pågår vid denna, om det är uppenbart att villkoren för

tillämpning av artikel 85.1 inte är uppfyllda, eller förklara att den omtvistade klausulen är ogiltig med stöd av artikel 85.2, om den har fått klarhet i att denna klausul varken uppfyller villkoren för undantaget i artikel 2.1 i förordning nr 26 eller villkoren för att beviljas undantag

enligt artikel 85.3. Om det föreligger tvivel, kan den nationella domstolen, när det framstår som lämpligt och det kan ske i enlighet med nationella rättegångsregler, erhålla ytterligare information från kommissionen eller ge parterna tillfälle att begära ett beslut av kommissionen.